

Lieve mensen,

Eigenlijk gaat het al fout aan het begin van het geboorteverhaal van Jezus in de Bijbel zoals we dat zopas gelezen hebben.

Want het verhaal begint met te vertellen dat er een volkstelling gehouden zal worden.

Men moest zich laten inschrijven, dat betekent: geteld worden om te kijken hoeveel belasting je kon betalen aan de bezetter, de Romeinse keizer.

En dat geteld worden dat is niet goed.

Want als je geteld wordt dan word je een cijfer, een nummer, inwisselbaar met ieder ander.

En een mens is geen cijfer.

Ieder mens is een unieke afbeelding van God en geen mens is gelijk aan een ander.

In het Oude Testament is het verboden om mensen te tellen en koningen die dat wel gingen doen, zoals koning David, die werden streng gestraft.

Toch werden de mensen wel geteld in de tijd van de Bijbel, alleen gebeurde dit op indirecte wijze.

We kunnen dat lezen in Exodus 30: 13 en 14.

Daar staat:

¹³Ieder die meegeteld wordt moet een halve sjekel betalen (...) iedereen van twintig jaar of ouder, moet deze heffing voor de HEER betalen.

Niet de mensen werden geteld, maar het geld, dat zij moesten inleveren.

Iedereen moest hetzelfde betalen, maakte niet uit of je arm of rijk was.

Uiteindelijk werden dan de sjekels geteld en wist men op grond van het eindbedrag hoeveel mensen er waren.

Is het omslachtig?

Misschien wel.

Maar het brengt ons wel heel goed te binnen dat het hier om mensen gaat, unieke mensen, die allemaal beeld van God zijn.

En het is goed dat wij ons dat ook nog weer eens te binnen brengen.

Ook nu worden mensen maar al te vaak als een nummer gezien.

Denk aan de vluchtelingen die naar Nederland en naar Europa komen, op de vlucht voor oorlog en geweld in eigen land.

Als we alleen in cijfers en in aantallen denken dan roepen we al snel dat het er teveel zijn, dat ons land dit niet aankan en dat er geen plaats voor hen is.

Op het voorblad van de liturgie heb ik een afbeelding gezet van een schilderij dat de kunstenaar Hansa in 2017 gemaakt heeft, geïnspireerd door de vluchtelingen problematiek.

Het heet Madonna del Mare Nostrum.

Mare Nostrum is de naam van de reddingsoperatie van de Italiaanse Kustwacht, waarmee duizenden vluchtelingen op zee zijn gered en waarmee zij moesten stoppen omdat ze het werk niet meer aankonden en geen steun hiervoor konden vinden.

Met dit schilderij geeft de kunstenaar een gezicht aan die vluchtelingen.

En ook is deze madonna met kind gehuld in de isolerende deken die vluchtelingen om krijgen als ze uit zee gered zijn.

Mantel der liefde noemde Hansa het schilderij ook.

Ik kwam een afbeelding van dit schilderij tegen in de Asielkerk in Den Haag.

De Bethelkerk waar al sinds eind oktober een Armeens gezin zit ondergedoken omdat zij bedreigd worden door uitzetting naar een land waarvan onze overheid vindt dat het veilig is, maar dat voor hen niet veilig is en dat voor de kinderen die hier al 9 jaar zijn, een vreemd land is.

Om deze uitzetting te verhinderen wordt in deze Bethelkerk een doorlopende kerkdienst gehouden, omdat de overheid een kerkdienst niet mag verstoren.

En ook wordt zo geprobeerd met de overheid het gesprek aan te gaan en wordt er tijd voor bezinning gewonnen.

Je kunt er van alles van vinden en dat mag ook.

Maar vanavond krijgen de woorden “geen plaats” wel een andere lading. Er is in Nederland geen plaats voor dit gezin en voor 400 andere kinderen die hier geworteld zijn.

In de Asielkerk is dit schilderij van Hansa een stille aanklacht tegen het tellen van mensen dat wij hier in Nederland doen en tegen onze conclusie dat er geen plaats is.

Net zoals er voor het kind Jezus geen plaats was in de wereld, niet aan het begin en later ook niet aan het einde van het verhaal over zijn leven. Geen plaats voor zijn manier van leven en zijn manier van denken en met mensen omgaan.

Nu kunt u zich afvragen of er op Kerstavond politiek gepreekt kan worden.

Misschien bent u daar niet voor gekomen.

Maar als we de Bijbel serieus nemen dan kan het eigenlijk niet anders.

In het Nieuwe Testament is het Paulus die zegt dat wie genade ontvangt een antwoord moet geven daarop.

Wie het licht ziet in de nacht wordt gevraagd om zelf drager te worden van dat licht.

Ervan te getuigen en het te helpen om zich te verspreiden.

En ook in het Oude Testament staat overal beschreven hoe we als mensen moeten leven met elkaar.

Want God dienen heeft te maken met hoe we leven en hoe we omgaan met elkaar.

Gods woord is één groot appèl op ons mensen om ons te laten leiden door gerechtigheid, barmhartigheid en medemenselijkheid.

Daarvoor dienen al die regels en geboden en voorschriften.

En in de verhalen kunnen we lezen hoe fout het kan gaan tussen mensen wanneer ze die regels loslaten.

We hebben net een gedeelte, een gedicht bij de profeet Jesaja gelezen.

Jesaja leefde ver voordat Jezus werd geboren.

Wanneer deze profeet dit gedicht opschrijft dan denkt hij ook niet aan een verhaal over een kind in een kribbe.

Dat verband wordt pas later gelegd door de schrijvers van de Evangelieverhalen.

Jesaja schrijft zijn boodschap tegen de achtergrond van oorlog en onderdrukking.

Wanneer zijn land en zijn volk een speelbal zijn van de wereldpolitiek van zijn tijd.

Een tijd van momenten waarop even het licht doorbreekt, als er een goede koning is.

En daaromheen zijn er tijden waarin er sprake is van realpolitiek en van leiders die het op een akkoordje gooien met onderdrukkende regimes.

Het is een harde wereld waarin Jesaja deze woorden schrijft, een wereld waarin lijden, onrecht en onderdrukking aan de orde van de dag zijn.

Het is dezelfde wereld waarin het Christuskind eeuwen later het licht ziet.

En het is dezelfde wereld waarin vandaag in deze nacht van kerstbomen met lichtjes erin en van kaarsen die branden, kinderen geboren worden voor wie geen plaats is.

Geen plaats omdat er bij het besturen van onze wereld andere prioriteiten gelden dan geloof in God en zijn geboden.

Andere prioriteiten dan het brengen van gerechtigheid en vrede.

Het Evangelie, Paulus en Jesaja en al die andere bijbelschrijvers zijn het eens: waar het over God gaat daar worden mensen tot actie geroepen. Daar wordt de agenda van de politiek niet langer bepaald door het verlangen naar macht en zelfbehoud, of door getallen en cijfers, maar door één kind voor wie geen plaats is.

Eén mens die ten onder gaat.

Die bepalen de agenda van de leider, dat is die koning, die werkelijk Wonderbare Raadsman, Goddelijke held, Eeuwige vader en Vredevorst genoemd kan worden.

Dat is politiek die geen cijfers, maar die mensen ziet en die erop vertrouwt dat liefde sterker is dan de doodsmachten en dat haat het nooit zal kunnen winnen van allen die vrede in hun hart hebben.

Amen